

Мирослава ЗАБЕДЮК*

**НАГРОМАДЖЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

**НАКОПЛЕНИЕ ПОТЕНЦИАЛА РЕГИОНОВ УКРАИНЫ
В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ**

**THE ACCUMULATION OF UKRAINIAN REGIONS POTENTIAL
OF UKRAINIAN REGIONS UNDER THE CONTEXT OF GLOBALIZATION**

Анотація. Розглянуто умови ефективного використання та нарощення геоeкономічного та рекреаційно-туристичного потенціалу регіонів України. Визначено роль і вплив інфраструктурного потенціалу на соціально-економічний розвиток регіонів у цілому.

Аннотация. Рассмотрены условия эффективного использования и наращивания геоэкономического и рекреационно-туристического потенциала регионов Украины. Определены роль и влияние инфраструктурного потенциала на социально-экономическое развитие регионов в целом.

Abstract. The conditions of the effective use and increase of geo-economic and recreational-tourism potential of Ukraine's regions are surveyed. The role and impact of infrastructure capacity for social and economic development of the region is determined.

Суттєвою перевагою чи недоліком, які в тій чи тій мірі впливають на всі складові потенціалу регіону, виступає його географічне розташування. Україна та, відповідно, її регіони володіють значними можливостями використання свого геоeкономічного потенціалу. Місце регіону в геополітичному та геоeкономічному просторі, його розміщення відносно політико-економічних центрів впливу, ринків збуту, на перетині існуючих в перспективних транспортних, сировинних і товарних потоків може забезпечити суттєвий економічний ефект.

Географічне розташування регіонів України за умови розвиненої високоякісної інфраструктури автомобільних, залізничних, повітряних, морських, річкових, трубопровідних транспортних мереж надає можливість наростити конкурентні переваги як надійних транзитерів. Основним напрямом використання та нарощення транзитного потенціалу території є забезпечення високої якості транспортування сировинних ресурсів, товарів та ін. Нарощення транзитного потенціалу території, у свою чергу, виступає одним із вагомих чинників подальшого комплексного соціально-економічного розвитку території.

Рекреаційно-туристичний потенціал регіону визначає спроможність рекреаційно-оздоровчої та туристичної сфери діяльності регіону ефективно функціонувати та приносити прибутки як суб'єктам господарювання, так і території в цілому.

Світова практика доводить, що саме туризм дав поштовх значному соціально-економічному розвитку цілих країн. Дослідження вказують, що Україна володіє одним із найпотужніших в Європі рекреаційно-туристичних потенціалів, який у 10 разів перевищує потужності країн СНД. Сприятливі природно-кліматичні умови, об'єкти лікувально-рекреаційного призначення, численні історико-культурні пам'ятки створюють можливості розвитку туристичної та рекреаційної сфери у багатьох регіонах.

Зокрема, слід відмітити, що значним історико-культурним потенціалом володіє Кіровоградська, Чернігівська, Херсонська, Дніпропетровська та Запорізька області. Також, лише у Львівській області 55 населених пунктів віднесено до списку історичних населених місць.

Проте, слід відмітити недостатність і неефективність використання наявного потенціалу, немає повноцінної, адаптованої до ринкових умов державної політики розвитку вітчизняного туризму, підвищення його пізнавальної цінності [1]. Через це регіони втрачають можливості додаткового наповнення бюджетів і соціально-економічного розвитку в цілому.

Таким чином, рекреаційно-туристичний потенціал України реалізується лише на третину. Серед причин, що зумовлюють такий стан речей, науковці виділяють [2]:

- значне податкове навантаження;
- невирішеність питань з приватизації землі та захисту приватного капіталу;
- недостатня державна підтримка суб'єктів державного підприємництва;

*ЗАБЕДЮК Мирослава Сергіївна / Мирослава ЗАБЕДЮК / Myroslava ZABEDYUK - к.е.н., старший викладач кафедри фінансів, Луцький національний технічний університет, e-mail: myzase@yandex.ua

- відсутність системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності у сфері послуг;
- недостатнє кадрове забезпечення сфери туризму та ін.

Політика розвитку рекреаційно-туристичного потенціалу повинна проводитися диференційовано залежно від соціокультурних та етнічних особливостей певних територій і рекреаційних можливостей. Формування рекреаційно-туристичного потенціалу у великій мірі залежить від розвитку туристичної інфраструктури, збереження та відтворення історичних пам'яток, розповсюдження «зеленого туризму».

Збереженню рекреаційно-туристичного потенціалу регіону та його нарощенню сприяють такі умови:

- достатність фінансування функціонування заповідних зон, парків і місць відпочинку;
- стимулювання діяльності турагентів, які розробляють і пропагують місцеві об'єкти для відпочинку та екскурсійні тури;
- підвищення екологічної культури населення регіону;
- заохочення волонтерського руху з прибирань та окультурення територій.

Відмітимо, що формування та нарощення усіх складових туристичного потенціалу території у тій чи тій мірі пов'язане з наявністю та розвитком регіональної інфраструктури. Інфраструктурний потенціал регіону являє собою сукупність суб'єктів усіх форм господарювання виробничої та невиробничої сфери, що забезпечують умови для трудової діяльності та комфортного відпочинку.

Звичайно, недостатньо розвинена інфраструктурна сфера спричиняє вагомий негативний вплив на соціально-економічний розвиток регіону в цілому. Та, навпаки, високий рівень розвитку інфраструктурних елементів сприяє зростанню усіх сфер господарської територіальної системи. Такий стан речей підтверджує необхідність посилення уваги до створення та адаптації інфраструктури регіону відповідно до територіальних особливостей.

В умовах нової політики регіонального розвитку, що полягає у децентралізації влади, розмежуванні повноважень між об'єктами територіального господарювання, передбачається і передання на регіональні та місцеві рівні відповідальності за розвиток інфраструктури.

На жаль, сучасний рівень інфраструктурного забезпечення не відповідає потребам і вимогам суспільства. Місцева влада не спроможна надати послуги населенню на належному рівні.

Тому, на сучасному етапі необхідна участь держави, яка має забезпечувати належне функціонування та сприяти розвитку інфраструктурного забезпечення регіонів у таких основних напрямках:

- забезпечення нормальних умов життєдіяльності населення;
- сприяння залученню недержавного фінансування установ соціально-культурного призначення;
- комерціалізація соціальної інфраструктури за умов гарантування надання належних послуг населенню.

Основними умовами забезпечення розвитку інфраструктурного потенціалу регіону є:

- розбудова інфраструктурних елементів у відповідності із потребами господарської системи регіону та місцевого населення;
- поєднання зусиль влади, бізнесу та громад з метою розробки спільних проектів розвитку інфраструктури;
- сприяння органів влади діяльності інститутів регіонального та місцевого розвитку;
- розширення фінансово-економічних можливостей територіальних громад;
- використання історичного досвіду національних господарських і кооперативних інституцій;
- сприяння активізації усіх видів діяльності зі створення позитивного іміджу регіону і т. ін.

Література

1. Регіональна економіка: Навч. посібн. (2-е вид. змін. і доп.) // За ред. Я.Б.Олійника. — К.: КНТ, Видавець Фурса С. Я., 2008. — 444 с.
2. *Стеченко Д. М.* Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: Підручн. / Д. М. Стеченко. — К.: Вікар, 2006. — 396 с.